

The Hebrew University of Jerusalem

Judaism on the Operating Table: Between Scholarship and Satire in Galicia

Dr. Hanan Gafni

The rapid political, social, and cultural changes that swept through Europe in the Modern Era posed a crisis for the Jewish communities living in its midst. Under these circumstances there emerged a widespread debate among leading Jewish thinkers regarding the essence of Judaism, its ability to adapt to modern times, and the desirability of its doing so. Especially fascinating was the course of this debate in Galicia, which served as a cultural intersection between East and West European Jewry and a battle zone between traditional and liberal elements in Jewish society. This course attempts to trace the literary struggle of Galician *maskilim*, scholars, and thinkers over the future of Judaism, a struggle waged via both satiric and scholarly means.

Session #1: Becoming familiar with Galician Jewry

א"י ברור, גליציה ויהודיה, מחקרים בתולדות יהדות גליציה במאה הי"ח, ירושלים תשכ"ה, עמ' 11 ואילך; י ברטל, מ'אומה' ל'לאום': יהודי מזרח אירופה 1772-1881, ירושלים תשס"ב, עמ' 85-101.

Session #2: Traditional Learning and Critical Scholarship

קטעים מתוך: ל' צונץ, "משהו על הספרות הרבנית".

י"מ אלבוגן, "חכמת ישראל- סקירה", דביר ב, תרפ"ד;

י' שורש, "האתוס של המחקר היהודי המודרני", בתוך: הנ"ל, הפנייה לעבר ביהדות המודרנית, ירושלים תש"ס, עמ' 191-211;

הנ"ל, "המחקר בשירות הרפורמה", שם, עמ' 356-392.

Session #3: Satiric Literature

נפתלי הרץ וייזל, המאסף א (1784), עמ' ז-ח;

קטעים מתוך: ש' ברלין, כתב יושר, 1795;

א' וולפסון, "שיחה בארץ החיים", מאסף ז (1794), מ' לטריס, "תולדות אלכסנדר מאבאטייכס נביא השקר", הצפירה 1823.

ש' וורסס, "הדי הסאטירה של לוקיאנוס בספרות ההשכלה העברית", בתוך: הנ"ל, מגמות וצורות בספרות ההשכלה, ירושלים תש"ן, עמ' 248-223;

י' פרידלנדר, פרקים בסאטירה העברית, א, תל אביב 1979, עמ' 16-9;

Ritchie Robertson, *Anticlericalism in Austrian Literature, from Joseph II to Thomas Bernhard*, 2005, pp. 9-38

Session #4-5: Joseph Perl and Isaac Erter: The Sociologists of Jewish Society

י' פרל, מגלה טמירין, ערך וההדיר י' מאיר, ירושלים תשע"ד, עמודים נבחרים;

י' ארטור, "חסידות וחכמה", בתוך: הצופה לבית ישראל, עורך: י' פרידלנדר, ירושלים תשנ"ו, עמ' 88-71;

The Dream or Lucian's Career, The Leob Classic Library, London 1960, pp. 215-233

ש' ורסס, "החסידות בעיני ספרות ההשכלה: מן הפולמוס של משכילי גליציה", בתוך: הנ"ל, מגמות וצורות בספרות ההשכלה, ירושלים תש"ן, עמ' 109-91;

ח' שמרוק, "דברים כהווייתם ודברים שבדמיון ב'מגלה טמירין' של יוסף פרל", ציון כא (תשטז), עמ' 99-94;
י' מאיר, חסידות מדומה, עיונים בכתביו הסאטיריים של יוסף פרל, ירושלים תשע"ד, עמ' 121-62, 27-13;
י' קלויזנר, היסטוריה של הספרות העברית החדשה, ב, ירושלים תשי"ב, עמ' 349-321.

Session #6-7: The Emergence of Modern Jewish Historiography: Nachman Krochmal's *Moreh Nevukhe Ha-Zeman*

ר' נחמן קרוכמל, מורה נבוכי הזמן, בתוך: כתבי רנ"ק, עורך ש' רבידוביץ', לונדון תשכ"א,

י' שורש, "הופעת התודעה ההיסטורית ביהדות המודרנית", בתוך: הפניה לעבר ביהדות המודרנית, ירושלים תש"ס, עמ' 212-221;

ש' אבינרי, הרעיון הציוני לגונוי, תל אביב 1980, עמ' 25-35;

ש' פינר, השכלה והיסטוריה, תולדותיה של הכרת-עבר יהודית, ירושלים תשנ"ה, עמ' 157-168;

J.M. Harris, *Nachman Krochmal, Guiding the Preplexed of the Modern Age*, New York University Press, 1991, pp. 103-155

Session #8-9: Oral Law: Between Theory and History- Joshua Heschel Schorr's Taryag

משה מנדלסון, ירושלים, בתוך: הרברג שלמה (מתרגם), כתבי משה מנדלסון, תל אביב תש"ז;

מרדכי גימפל שנאבר-לויזון, מאמר התורה והחכמה, לונדון 1771; אהרן חורין, עמק השוה, פראג 1803;

פרידלנדר דוד, אגרת להוד מעלתו האדון טלר, ירושלים תשל"ו;

משה קוניץ, מעשה חכמים, מחברת ראשונה, בית רבי, וינה תקס"ה; לקט מאגרות שד"ל; יהושע השל שור (יה"ש), "תרי"ג", בתוך: החלוץ ב (לבוב, תרי"ג), עמ' 1-12.

י' זוסמן, "תורה שבעל פה" פשוטה כמשמעה, כוחו של קוצו של יו"ד", י' זוסמן, ד' רוזנטל (עורכים), מחקרי תלמוד ג, ירושלים תשס"ה, עמ' 209-384;

ע' שפיזהנדלר, "יהושע השל שור ופעלו", בתוך: יהושע השל שור, מאמרים, ירושלים תשל"ב, עמ' 7-37.

Session #10-11: The Treatment of *Pilpul* in the writings of Solomon Judah Rapoport

שלמה יהודה רפפורט (שי"ר), נר מצוה, בתוך: ספר נחלת יהודה, קראקא תרכ"ח;

הנ"ל, מכתב כג, כרם חמד א (וינה 1833), עמ' 83-87.

ד' רפל, הויכוח על הפלפול, דביר, ירושלים-תל אביב תש"ם;

א' ריינר, "תמורות בשיבות פולין ואשכנז במאות הט"ז והי"ז, והיכוח על הפלפול", בתוך: י' ברטל, ח' טורניאנסקי, ע' מנדלסון (עורכים), כמנהג אשכנז ופולין, ספר יובל לחנא שמרוק, קובץ מחקרים בתרבות יהודית, ירושלים תשנ"ג, עמ' 80-9;

ח' גפני, פשוטה של משנה, תל אביב תשע"א, עמ' 133-140.

Session #12-13: Did the Original Text of the Bible Survive? Abraham Krochmal's *Ha-Ketav Ve-Ha-Mikhtav*

א' קרוכמל, הכתב והמכתב, למברג 1874, עמ' 4-17; יהושע השל שור, החלוצ י, לבוב תרל"ח, עמ' 103-100.

י' קלויזנר, היסטוריה של הספרות העברית החדשה, ד, עמ' 7-104

Session #14: Summary